



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 219/06-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júla 2006 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti G. s. r. o., R., zastúpenej advokátom JUDr. Š. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva zaručeného v čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 SŽ-o-KS 252/2004 z 9. februára 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti G., s. r. o., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júna 2006 doručená sťažnosť spoločnosti G., s. r. o., R. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva zaručeného v čl. 2 ods. 3 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 SŽ-o-KS 252/2004 z 9. februára 2006.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozhodnutím Daňového úradu R. (ďalej len „daňový úrad“) č. 678/230/23325/03/Kal z 21. mája 2003 nepriznal správca dane sťažovateľke nadmerný odpočet v sume 89 423 Sk uplatnený v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie december 2002 a určil vlastnú daňovú povinnosť v sume 232 383 Sk. Rozhodnutím daňového úradu č. 678/230/23326/03/Kal z 21. mája 2003 vydal správca dane platobný výmer, ktorým určil sťažovateľke zvýšenie dane o 125 134 Sk.

Proti obom rozhodnutiam daňového úradu podala sťažovateľka odvolanie Daňovému riaditeľstvu Slovenskej republiky, pracovisko B., ktoré rozhodnutím sp. zn. IX/256/146-2004/2004/325-r z 8. marca 2004 odvolaniu nevyhovelo a potvrdilo rozhodnutie daňového úradu č. 678/230/23325/03/Kal z 21. mája 2003. Súčasne rozhodnutím sp. zn. IX/256/146-2005/2004/325-r potvrdilo rozhodnutie daňového úradu č. 678/230/23326/03/Kal z 21. mája 2003.

Sťažovateľka v právnom postavení žalobkyne podala Krajskému súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) žalobu o preskúmanie zákonnosti napadnutých rozhodnutí z odôvodnením, že daňové orgány nevychádzali zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 289/1995 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 289/1995 Z. z.“), pretože neuznali nárok sťažovateľky na odpočet podľa § 18 ods. 1 a ods. 2 predmetného zákona.

Krajský súd rozsudkom č. k. 23 S 143/04-52 z 8. júla 2004 žalobu sťažovateľky zamietol. Proti predmetnému rozsudku podala sťažovateľka odvolanie najvyššiemu súdu, ktorý rozsudkom sp. zn. 2 SŽ-o-KS 252/2004 z 9. februára 2006 napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

Sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby sťažnosť prijal na ďalšie konanie a rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo obchodnej spoločnosti G., s. r. o., (...) na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo konať, čo nie je zákonom zakázané zaručené čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sž-o-KS 252/2004 z 9. februára 2006 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sž-o-KS 252/2004 z 9. februára 2006 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť obchodnej spoločnosti G., s. r. o., (...) náhradu trov právneho zastúpenia na účet advokáta JUDr. Š. K., so sídlom K. (...), do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...)

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom pre odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva zaručeného v čl. 2 ods. 3 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 2 SŽ-o-KS 252/2005 z 9. februára 2006.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že podľa svojej ustálenej judikatúry nemá zásadne oprávnenie preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov a že jeho

úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 13/01).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľky s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v napadnutom rozsudku sp. zn. 2 Sž-o-KS 252/04 z 9. februára 2006, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 212 ods. 1 O. s. p. na pojednávaní podľa § 214 ods. 1 O. s. p. a rozhodol podľa § 219 O. s. p. tak, že napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

Z obsahu predloženého spisového materiálu odvolací súd zistil, že medzi účastníkmi je sporné, či mohol žalobca opraviť základ dane v zmysle § 18 ods. 1 písm. b) zákona o DPH na základe dobropisov vystavených dvom odberateľom v súvislosti s poskytnutím cenového zvýhodnenia - množstevného rabatu, finančného bonusu podľa dojednania v písomných kúpnych zmluvách s týmito odberateľmi.

Podľa § 18 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 289/1995 Z. z. (o DPH) v platnom znení do 31. 12. 2002 platiteľ môže opraviť základ dane:

a) pri zrušení alebo vrátení celého zdaniteľného plnenia alebo jeho časti, ak sa zaň neposkytla odplata alebo sa odplata vrátila,

b) pri dodatočnom znížení ceny zdaniteľného plnenia na základe zmeny kvalitatívnych, dodacích alebo iných podmienok dohodnutých pri zdaniteľnom plnení.

Podľa citovaného ustanovenia § 18 ods. 1 písm. b) zákona o DPH, opraviť základ dane môže platiteľ iba, keď dôjde k dodatočnému zníženiu ceny zdaniteľného plnenia

a to na základe kvalitatívnych, dodacích alebo iných podmienok dohodnutých pri plnení.

V danom prípade aj podľa názoru odvolacieho súdu sa tak nestalo, pretože ako to vyplýva aj zo zmlúv uzatvorených medzi žalobcom a jeho odberateľmi, nedošlo k žiadnym zmenám v dohodnutých podmienkach. Naopak, ako to konštatoval aj krajský súd, došlo práve k splneniu podmienok dojednaných v článku III bod 3. 2.

Keďže v danom prípade nedošlo k zmene podmienok, dohodnutých pri zdaniteľnom plnení, žalobca nemohol dodatočne znížiť cenu zdaniteľného plnenia.

Odvolací súd poukazuje na to, že zákon o DPH v § 18 ods. 1 písm. b) neupravuje možnosť opraviť základ dane v prípadoch, ako sú označené v článku III bod 3. 2 kúpnych zmlúv, na ktoré sa odvoláva žalobca. Dodanie a odobratie určitého množstva tovaru a z tohto titulu možnosť priznania zľavy z ceny, možno v rámci obchodných vzťahov považovať, tak ako to uviedol aj krajský súd, za iné podmienky, dohodnuté pri zdaniteľnom plnení, avšak zákon o DPH v súvislosti s opravou základu dane pri dodatočnom znížení ceny zdaniteľného plnenia vyžaduje, aj podľa názoru odvolacieho súdu, aby nastala zmena oproti dohodnutým podmienkam v čase zdaniteľného plnenia, čo sa v danom prípade nestalo. Navyiac v danom prípade, ako to uviedol aj krajský súd, sa zľava z ceny nevzťahovala na konkrétny tovar (plnenie).

Na základe uvedeného správca dane správne postupoval, keď nepriznal žalobcovi nadmerný odpočet v sume 89 423 Sk, uplatnený v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie december 2002, a určil vlastnú daňovú povinnosť v sume 232 383 Sk.

Odvolací súd považoval z toho titulu za správne aj rozhodnutie žalovaného, ktorým bol potvrdený platobný výmer prvostupňového správneho orgánu o zvýšení dane.

Najvyšší súd s poukazom na závery uvedené vyššie, považoval námietky žalobcu, uvedené v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, za nedôvodné, ktoré nemohli ovplyvniť posúdenie danej veci. Preto napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O. s. p. potvrdil. Pritom sa stotožnil s právnym posúdením a dôvodmi krajského súdu, viazaný tiež rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p).“

Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o aplikácii „§ 18 ods. 1 písm. b) zákona o DPH“ v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom, najvyšší súd na zásadné námietky sťažovateľky zaujal stanovisko, a preto ho aj ústavný súd považuje

za ústavne relevantný. V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné odvolanie sťažovateľky považovať za neodôvodnené a napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť.

V každom prípade tento postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánom zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, a teda ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júla 2006